

SA DEFENSA

Periódico independiente

Teoría sobre las formas de Gobierno

Según Santo Tomás de Aquino

I

Elementos esenciales de la Sociedad

Primero. Expone el Doctor de Aquino en el Capítulo I *De Regimine Principum*.

«Siendo natural al hombre el vivir en compañía de muchos, necesario es que entre ellos haya quien rija esta muchedumbre, porque donde hubiese muchos que cada uno procurase para sí solo lo que á él le conviniese, la muchedumbre se desuniría en diferentes partes, si no hubiera alguno que cuidara de lo que pertenece al bien común; así como el cuerpo del hombre, y de cualquier animal, vendría á deshacerse si no hubiese en él alguna fuerza que gobernara, que rigiera, que atendiese al bien común de todos los miembros: y así dijo Salomón: «Donde no hay Gobernador, el pueblo se disipará.» Esto es conforme á razón, porque no es todo uno lo que es propio y lo que es común; según lo que es propio se diferencian las cosas, y según lo que es común se unen, pues de cosas diversas, diversas son las causas; y así es necesario que además de lo que mueve al bien particular de cada uno, haya algo que mueva al bien común de la multitud; por lo cual en todas las cosas que ordenan á un fin, se halla siempre una que rige á las demás.»

De la doctrina sentada por Santo Tomás, vienen á ser dos los elementos primordiales que constituyen la sociedad; *comunidad y autoridad*.

La comunidad en cuanto se halla sometida á la autoridad que ha de conducirla por los medios más convenientes al fin de la sociedad, constituye los *subordinados*; la autoridad en cuanto se ejerce y limita en un sujeto, que viene á constituir el *superior* que rige y gobierna á la comunidad. Si este en el orden político no se halla sometido á otro, recibirá el nombre de Soberano; recibiendo distintas denominaciones los que

en nombre del Soberano ejercen autoridad. (*Jueces, Gobernadores etc.*)

(Continuará)

Martín Riumbau.

¿Focs japonesos?

¿Sa música de la Misericordia?

Ha estat una cosa mai vista? Que? Que no has vist els focs japonesos? Aón? Cuant? Homo no fassis el boox ó no ets sinavé. Tu no tens noticia del focs japonesos? No. Ido mira, son uns focs extraordinaris, mai vists dins Sineu y enguany les han amollat es vespre de sa revetla. Aón? A Sineu. Y cuant? Es dissapte de la Mare de Deu. I heu saps cert? Heu dius de bo? Si, homo, yo hi era cuant les comanaven. Per mi mos vols emblanquiná. No dius sa veritat. Tu vas de bromes. Te equivoques, parl en serio, te dic á tu que els focs japonesos havían de durlós amb un barco de vela. En no essé que no arribás es barco? Tal volta ha tenguda qualche avería ó es vent contrari. Ia heuría estada bona aquesta, are que ia tenen bestrets aqueys focs, si no arribassen d-hora. Bon chasco. Calla, tu no hu saps bé, yo te contaré fil per randa tot lo que ha passat. Meam digués. Que fotres heuría passat. Comanaren pes fil ó pes telégrafo els célebres focs japonesos, un focs que segons diven, tiren sa gent de cul y dins es vapor cuant ia les duien, s' encapritxaren en fé sa revetla. Vaia una humorada. Pero si no es ve. No es axí, tu no hu saps pedres menudes. Idó tonteu tu. Els focs japonesos están comanats y venen amb un barco de vela, pero com are á causa des cólera morbo, els barcos han de fé corentena, les amollarán pe sa fira. Bona idea. I el día de sa revetla en surtiren axí com pugueren, sa cuestió domés era surtí des pás. Bé que anat milló axí, perque lo que en tengut de manco de focs, havem tengut de mes de músiques. Tu m'enganas. No, no t'engan. Tenim ó hem tenguda sa música

de la Misericordia, saps que heu ha fet de be. Que vol dí de la Misericordia? Aquesta música eterna era sa de la Misericordia? Te diré lo que hi ha amb axó, llogaren sa música de la Misericordia. Y heu saps cert? Idó no es ve, els ulls te feren dos ó vintidos. Axó domés heu digueren per donarse bombo. Els fogoneus si que le feren vení un parey d' anys que feren unes festes extraordinaris. Pero sa pell ca, molt de renou de bombo y platillos. Ia saben que fan ia. Si hagués venguda sa música de la Misericordia, sa música pellosa s' hagués haguda de retirá y axó no convenia á sa pell. Pero meam, escolta. Han arribat ó no han arribat els focs japonesos? No, es barco va aná á pico, salvantse sa tripulació. Fone invitada ó no fone invitada sa música de la Misericordia per vení á Sineu pe ses festes de Agost? Tampoc. Idó? Idó, finís finís, una revetla moltes vegades vista, no tant hermosa com sa de fá un parey d' anys, sense cap cosa del l' altre mon. Tans de cens de duros..... que será massa. Ses faves en no afegirhi, no coven. Y es ben ve. I els globos, que tal? De dotxe, quatre se calaren foc y un altre no se pegá foc, pero no s' enfilá. Moltes mambelletes.

Un qui si trobava.

Punt final

S'escritor des «Sinium» confon intencionadament ses funcions ordinaries en ses extraordinaries. S' Autoritat Eclesiástica no es costum dins Sineu invitá es Jutge cuant se tracta de festes ó funcions ordinaries, com son per etxemple: es día de la Purissima, Nadal, Pascua, etc., etc. En tals funcions es el Batle que convida es Jutge, es ve. Pero en ses funcions extraordinaries com son, Rogatives públiques, aná á rebre la Santa Misión, aná á esperá el Sr. Bisbe, etc., etc., en tals casos S' Autoritat Eclesiástica sempre acostumava invitá ses altres autoritats locals, es Batle y es Jutge. Axí es y axí sem-

pre s'havia fet, digui no digui el «Sinium». Lo mateix que en sos altres extrems, de filles de la Puríssima y de mestre Sebastià y en Cosme. Tenim persones que mos mereixen tota clase de credit y son molt honrades y formals que en saben be la prima y disposas á cantá ben clá y ben fort. Pero que no volem moure quemorra respecte d'aquest particulá, primerament perque no es el nostre ánimo ferí ni trastocá ningú, y si axí parlarem era per demostrá com estava Sineu desgraciadament, sense cap finalidat mes que llamentá ses conseqüencies de sa polítique; y en segon lloch perque SA DEFENSA enten que ia basta y sobra lo que s'ha parlat ia d'aquesta materia. Tothom sab quin pa l'asacie. I ningú coneix milló el mal de s'olla que sa cullera. Tots pretenim esse vertadés católics. Idó procurém portar-mos com á tals. Deu mos coneix á tots y Ell mos ha de judicá. Remaná tant y tant els asuntos religiosos locals, com que sigui posá en solfa sa mateixa Esglesia y axó SA DEFENSA per cap estil hu consent. Punt final, sí, punt final perque es Fonts havían defensat y apoyat en distintes ocasions á don Antoni Solé y axó be hu sabía aquest bon Senyó, com també sabía lo dispost que estava D. Bartomeu Font á sostenir-lo, en tot y per tot. Pero se distanciaren y refredaren aquelles amistats antigues, y per qué? Be perque els Fonts se convenceren de lo que deia tot es poble y diu encara are, que en Solé es com es cabecilla des partit nou, y y aquest mateix Ecónomo, segons també se diu de public, ha promés sa Secretaría é nen Miñó. I si es axí, com tothom diu, de qui trobes ha partida sa bregue? Además s'escriptor del «Sinium» be recordarà que fa uns cinc mesos morí sa Senyora de D. Bartomeu Font (q. e. g. c.). El Sr. Ecónomo aná á donar-li es pésame, molt ben fet, pero y qué? Tal volta en Font el tregué defora? I no diguís que no estassen ia ben rompudes ses relacions personals com hi estaven l'any 1910, pero s'educació y delicadesa devant tot. Altres vegades el Sr. Ecónomo ha enat á can Font. I per ventura l'han tret defora? Homo, no veus que axó no es pensadó?

I lo que afirmes de si deien ó creien que en Solé Ecónomo y D. Arnau Ramis prevere, foren els qui pegaren foc á ses casetes d'en Font, respecte d-axó, just te vui dí que no te fassis tan poc favó á tu mateix, estampant en lletres de mollo, aquesta tonteria per no dir-li un-altre cosa. Una autoridat sigui sa que sigui, ha d'está molt per demunt tota chismografía, tenguent ses orelles tapades á nes dimes i diretes. En Solé hagués visitat es Batle, en Solé hagués anat á protestá d'aquell acte vandalic de pegá foc á ses casetes, en Solé hagués invi-

tat es Jutge per assistí á sa processó de Rogatives com es costum, y si es Fonts l'haguessen despreciat, llavonses si que realment el Sr. Ecónomo quedava á un bon lloch. Pero perque deien ó dexaven de dí no portarse com se porta tota persona sensata y de pes, axó no te *defensadura* de cap manera. Noltros no duttam que á nen Solé mateix li ha sabut greu y moltes vegades sen ha arrepenit de no haverho fet tal com noltros deim. Pero ia está fet y no n'hem de parlá mes. I referent á lo de sa música, solament te direm que aquí aon hi ha gall no hi canten gallines. Es Párroco comanda de l'Esglesia y el seu criteri ha de prevelexe demunt es de s'obré y axí s'ha fet sempre y axí ha d'essé. Punt final.

M.

ES LLIT DE LA MARE DE DEU

L'any passat es «Sinium» s'estrenyava molt que se fes sa festa populá en tanta pompa y solemnidad y se tengues tan descurat es llit de la Mare de Deu, propiedad de s'ayuntament. Enguany hem contemplat y contemplam es mateix llit, llit vey, llit indigne, casi casi indecent si voleu, llit sobre tot que desdiu molt molt d'un poble que te per patrona y tituló L'Asunció de Nostra Senyora, y apesar de axó, aquesta majoria tan celosa, aquesta majoria tant de Deu, aquesta majoria tan católica, ha pensat en fé festes, sí, pero no ha pensat en fer un llit nou, un llit digne, un llit tal cual reclama aquesta vila. Aquí si que vertaderament hi cap molt be alló de el «Sinium» veu el jep dels altres y no se mira es seu. L'any passat, aquest mateix «Sinium» criticava desapiadadament, se derrochassen tans de dobles en paperines y banderes y focs y balls... y enguany es partit que se titula des bons Catolics no fa cas de gastá en focs, y banderetes y musiques y en tot... menos en so llit de la Mare de Deu. Vaia uns catolics. Avui si que be porem dí que domes hu son de nom. Catolics á la moderna, catolics de conveniencia, catolics d'exhibició. Tanta cosa de part de fora y tan poc de part de dins. Tanta riquesa y ornato pe ses plasses y carrés y dins l'Esglesia un pobre llit que deshonra Sineu. Pe sa festa cívica no son plains cens de duros segons diven, per adorná es Temple amb una nova joia cual es un llit per la Mare de Deu, per axó s'escatima un doblé. Se gasten y tuden s'importa, mils de pessetes en vanidat y capritxo y en canvi pareix no se té un centimet per fé lo mes necessari é indispensable. Es llit de la Mare de Deu es pobre, pobrissim, ia no pot passá

mes, hasta es indecorós y á pesar d'axó no hi ha cap concejal de sa majoria que obri boca ni pensi en destiná ó fe que se destiní part de sa festa pe sa construcció d'un nou llit, d'un llit hermós. Y un llit ben fet y molt plantós y axí cuant ses persones esternes vegin un llit tan bó, se convencerán mes y mes de que es poble de Sineu es un poble catolic de nom y de fets. Francament mos n'hem duit un chasco molt desagradable, s'anima mos ha pegada á nes peus cuant hem vist el mateix llit de l'any passat. Tot d'una mos hem preguntat, pero be, y aon es aquell ayuntament que pretén tant de catolic, parlá tant d'Esglesia y fa tant d'aldardé de religiosos?

Y un ayuntament que sempre vol fe ostentació de sa seva piedad no sap cuidarse d'una cosa tan necesari, tan precisa, tan indispensable com es fé el llit de la Mare de Deu? Tal volta no hi ha altre poble dins Mallorca que tengui un llit tan esquinssat, tan vey, tan rotat, tan destrossat. ¡Quina vergonya! Y avui que diu el «Sinium»? No es el mateix «Sinium» que criticava tant y tant s'ayuntament de l'any passat perque no consagrá una cantidat, en fe es llit de la Mare de Deu? Y are que pots dí á nes teus? Ay, que no es lo mismo predicar que dar trigo, eh! Es contes á casa d'altri son bons de fe. Pero antes d'acabá, convé fe constá que cuant perlám des llit de la Mare de Deu, no mos referim á nes llit propiament dit aon está colocada la Mare de Deu morta, perque aquest encara pot passá y es ben prenidó, sinó que mos referim á sa escalonada y á ses quatre columnes de cada part d'escalonadas y amb aquest sentit afirmam que es un llit corquet, tot espanyat, ple de forats, fet una calamitat... Tot hom heu pot veure en sos seus propis ulls.

Un esgriguedoretxo

COL-LECCIO DE POSTALS

N.º 2

Sa festa de Sa Patrona

Com que no he pogut assistir á sa festa major de Sineu, me tengut qu'enterá per conducta d'un estern de lo que havia estat, y me digué lo siguent:

Amb quant á s'adorno no hei havia rés de particular, molt de paperét marca Miñó, «fabricant molt acreditat,» y un arc que posaren á sa plassa, just á nes portal de sa taberna que li diuhen de *Can Morro*, y que segons noticies costará molts de dobbés y axí heurán pogut levá sa talént á uns quants pellosos que no están per altre cose-

Es dematí vaig anar al Ofici, y per cert que hei havia poca gent. A se sortida vareig encontrar á un conegut qu'es des partit de sa pell, y li vareix demaná. ¿Que no vas al Ofici? Y me respongué que no tenia tal costúm. ¿Y no deis voltros els pellosos que sou des partit de Deu? ¡Oh beneit! No veus que mos convé dirhó per ses nostres conveniencias. No volía sentirne d'altre. Bé; sa gent que no te llana pes clotell hiá compren que axó es una farsa des vostro partit. Y amb aquesta mos despedirem.

Es capvespre vaix á l'Iglesia, y fiet meu, s'anima vá pegarme á nes peus. Els capellans cantaven, l'orga tocave; demunt s'altá major tan sols hei havia dos culets de ciri; se llántia del Roser apagade y es mitx de l'Iglesia hei havia es llit de la Mare de Deu á les fosques; demunt un banc prop de se tróna una bacina. Vareig entrá dins la sacristía y vaix veure se roba dels tres capellans que digueren l'Ofici, feta un tap de pica demunt un cantarano grós.

En vista d'aquell abandono, que mes que Iglesia d'un pobble de quatre mil ánimas pareixia d'un llogaret, vareig pensar que s'escola devía jeure ó contemplar qualque *mano de lley* ... y que era una Parroquia sense *cap*..... *ni sentenér*. En bon díe de festa el bon Jesús á les fosques, y aixó que D. Juan Ripoll, Rector que fong d'aquella Parroquia va fer posar dues llantias perque tengués claro de nit y de die! Axó mos contá. aquest estern prenguent un gelat.

El Sen Llenderina

Que son firmes ó no son firmes?

Diumenje passat se reuní sa Junta Municipal per parlar des mico des Consums. Io era y vatx passá una estona molt devertida. Arribarém per riure á les totes. L'amon Toni que com tots sabeu era nostro, are s'ha convertit en defensó de ses causes perdudes. Io no sé, díu aquest retgido pretenció. Io no sé si son firmes y executius els fallos des delegat y per axó estodiarém s'asunto, tenim tres mesos per apelá y durant aquest temps, ia hu veurém. En Francesch que el bolea y el se menje frit á l'amon Toni, li contesta, yo sé cert que son firmes y executius els fallos del Sr. Delegat y prengui per aquí aon vulgui y doni totes ses voltes que vulgui, ses baxes des consums son firmes y executives; are si volen apelá, apelin, pero al entre tant s'ha de cumplí estrictament es fallo del Sr. Delegat. I mentres en Francesch capeava y donava banderilles á l'amon Toni, dexantlo sec, surt en Senyora amb un cent peus, no toque

pilota, bada barres y tothom esclafeix en rielles. El President se veu precissat á retirarli sa paraula. Senyora tú no saps de que parlam, calla homo calla. Se continua discutint pero en Senyora que se coneix, venia en so sermó ben estodiat, torna obrí boca y fot una petnada. Aquí tothom se tira pen terra de rielles. En Senyora feia farineta. L'amon Senyora, callau, no es axó, li diu es President, no es axó. Homo Senyora ves alerta, no fas mes que tirá cosses. Conve que te peguis un toc á nes morros, de cada día hu fas mes brut. No sé com no veus que domés ets bó per umplí sa cadira, per escolá d'Amen y apagadó de Llums. Amb un parei mes d'estalons com en Senyora, no heuria de pó de vés de la Sala. Io hu veix ben clá, amb el temps aquest homo farà feretat. L'amon Toni fa aiguó.. y llavonses es Mestrét axequé sa sessió.

Un qui era

¡QUIN SUSTO!

Sabeu quin susto duen els fogoneus. Els cabells no mos toquen demunt es cap. No porem dormí des susto. Y que cosa? Perqué tant de susto? Els fogoneus estam asustats, perque *no volen cobrá* y llavó mos farán apremis.... y tot serán gastos. Ia hu val. Bona passada aquesta, no volé cobrá. Es que tenen massa doblés els pellosos y á sa caixa de la vila l'han haguda de puntalá. Que me dius? Heu dius de bó? Si heu dic de bó? Y tant de bó com heu dic. Segons han dit hi ha tans de fondos, que ia no pogueren pagá els empleats el mes de Juliol. Tenu paciencia, per are no vos porem pagá, no tenim un clau, vos paguerem en poré. Estam apurats, no sabem com havem de fé y al instant caurá s'altre mes y dins sa caixa no hi veven més que corre ses rates. Está mes axuta que una esponja. Segons noticies el cobradó no vol cobrá els consums dels fogoneus que han obtengudes ses baxes. Perque com sutceirá que bastans sense haver d-afluxá sa mosque, sense haver de doná un centimet tendrán ia el tercé trimestre pagat i ancara les aurán de torná doblés, el cobradó no va de blens. Som cobradó y no pagadó y encara no heu havia vis mai que un cobradó de consums en lloch de cobrá hagi de bestreure y torná clavets. Axó es un cas raro. Be que á nes pellosos les passava moltes coses rares. Si mo haguessen predicat no heu haguere cregut. Ell are resultarà que mols de fogoneus tendrán el tercé trimestre pagat y llavó encara el cobradó les heurá de doná doblés. Altres ni hia de fogoneus que ia tenen tot l-any pagat y encara el cobradó

les ha de torná pessetas. Sebeu que heu feren de brut. Enguany hi hagut contribuyens que ha estada aumentada sa seva cuota mes del doble. Idó que vos pensaveu? Mes del doble, de modo que aqueis just en dos trimestres ia han pagat mes que lo que les correspón pagá en tot l-any y llevonses encare les han de torná unes cuantes pessetes. El cobradó no tendrá mes remei que haver de afluxá sa mosque. Vaia un mico que sen han duit els pellosos. Y are fan es borinoç y no volen cobrá y farà el desmanjat en talent. No voleu cobrá, milló per noltros, ia hu dirán. Si han d-esperá que anem á cas cobradó, s'ase ia será mort de rielles. Meam qui se cansará mes aviat, en Tomeu de no cobrá ó noltros de guardá els dobles dins ses nostres butxaques.

Ben be mos anirá axí y si els pellosos tenen fret de peus «ó de dobbés» que el se treguin. Diuen que mos farán gastos, are hu veurem, noltros esperam d'asseguts y ben tranquilets, no hi ha pó, «ca,» Tomeu, dius que no has rebut ordes, idó ia en rebrás quant voldrás, tampoc noltros te allargarém sa má y quedarás sitiát per fam. Saps que heu será de trist, si no replegues mes dobbés. Podreu dexá sa clau á n'espany. No to penses tu també Tomeu? Iam tornará sa contestació! Pobres arque municipals si la cosa axí continua. S'Estremaunció no hi será temps.

Ell que men diréu des Consums

Ha estada una bona fotuda aquesta, no volé cobrá en Tomeu. Un, está com un loco. I are que sutceirá? Que mos menjarán els pellosos ó que? Diven que els caporals de sa pell fan es fetje pes quatre costats. I amb motiu. No tenen ni un cuartillo y veuen que els fogoneus no van d-aglans. Idó, que se pensaven? ó se creien equeys quatre virolles pellosos que tot d'una pagariem el tercé trimestre? Com á xotets de cordeta se figuraven que mos dexariem degollá. Ja heu son curs de gambals. No voleu cobrá? Idó milló, tal día farà un any. Axó es lo que cercavem, que fesseeu s'estern. Ay no voleu cobrá? Be, ben be, ben re de be. Axi haveu de fé, fottervos del Sr. Delegat y no fe cas de sa seva firma. Are anau á rumbo. Com se coneix heu estodiat uns altres llibres. Fan el desintés, per veure si ambolicarán qualcu. A veure si qualque fogoneu frissará de pagá encara que sigui en sos papés veys. Ca, Tomeu, saps que van de vius y están ben aspavilats els fogoneus; no será com voltros no, que, l'any passat no cobrareu; noltros cobrarem, y ia vos porem etxillá. Mira Tomeu, pots está ben segu mentres tu no

regonesques sa firma del Sr. Delegat, noltros no voldrém regonexe la teva, i prem fins que vulguís, no tocarás coqueta. Te trobarás sense un clau y en haver d'ingrissar, llavó serán els rots. No to penses que tu te quedarás en sos talons y noltros en sos doblés? I sa caxa farà plorera..... Bon any se presenta per fe millores, eh Tomeu?

Un Sinavé.

Ignorancia crassa

Es salat del tot lo que cherren els pello-sos. I que es lo que diven? Foy, diven que perque en Francesch Crespí en sa sessió opiná que devant es mal any y pocs fondos de que disposave s'ayuntament, convenía no fe festa y per axó, are de repique punt han volgut fe festa. ¡Vaia uns cruus!, ell no treven romana si es vera aquesta. I are no veven els quatre estufats de sa pell que á nen Francesch per be seu, per conveniencia propia lo que l'importava eran festes y festes grosses y com mes grosses milló? Ja hu son toxerruts. Axó precisament era lo que desitjava en Francesch que se fessen unes festes grosses y fossen molt corre-gudes, y que se presentás molta de gent esterna y menjassen molt. ¡Ah cruus! Idó que vos pensaveu? O vos creiu de bó que en Francesch estimava mes no fessen festa que si en feien? Virolles que sou, mes que virolles. Lo que hi ha es una cosa, que com es retjidó Crespí mira y deu haver de mirá pels interesos des poble, com ell sap be, com se troba la vila de fondos, trobava que se porien suprimí cers gastos de la vila i está molt bé. Pero fe festa en sos dobles de particulás que no fossen des fondos municipals, des dobles de la vila, axó si que hu volía. Que se fessen festes y unes bones festes en sos dobles den fulano y den mengua-no, ya hu crec si heu desitjava que sen fessen de festes. I voltros també que hu creis. No haveu de creure? Heu vist mai cap loco que pedregui ses seves taulades? Idó carabassas trites, no compreneu lo satisfet y content y alegre que ha d'está en Francesch perque s'han fet festes? Ojalá en lloch de durá dos díes en durassen quatre ó tota una semana, llevonses si que el ferien botá d'un peu. Deis que heu fet festes per causa seva. Tots mos ne alegam y en Francesch no sap com vos hu ha de agreí. Si feis massa cas, axó es massa. Bons recuatre fotres, per mos d'en Francesch heu fet festa? Ay sí? Be pellosos, Deu vos ho pac. Si no quieres caldo, taza y media, m'has dit? Cap com aquesta. Ell val per mil. A un que li donen sa po-

ma parada, que vol més? A veure si prest en feis un altre de festa, encara que sigui á ses quintanas. Ale meam, animauvos, venguin festes y fires. Axí si que á nen Francesch li anireu pe ses seves, estau segus que li aniria vent en popa. Creisme una festa cad'any es massa poc. I si no démanuhó á nen Caról y á nen Morro. Ia veureu com amb aquest punt estarán conformes. No hi han d'está y ben conformes. Vol dí ses fondes y cafés y tabernes no estarán per festes? Ves qui heu creuria en axó.

Un qui du bigots

Sabeu quina festa...?

Qui es que no ha sentit parlá se la festa? Tot el mon civilisat está enterat de ses festes des pellosos. Hi hagut focs japonesos, dues musiques de primera de primera, grans premis per cintes. No es ve; tu en semble que dius moltes menes. Io no vatx veure res de tot axó, ni focs japonesos ni corregudes de cintes ni vicietas. Idó heu havien dit. Com sa musique de la Misericordia, tambe heu havien dit y llavonses vá essé mentida. I sa traque, la gran traque... Saps que ni fan dí á na palada. Idó en aquest cás, ni ha estat ve lo des focs japonesos, ni ha estat ve lo de sa Musique de la Misericordia, ni ha estat ve lo des premis y corregudes de vicietes. Idó quina festa ha estada aquesta? Bon refotne, una festa como ses altres, sols que en lloch de ferla á sa plassa des Mercat, punt es més espayós y a proposito de Sineu, l'han feta á nes Mercadal pujant per amunt fins arribá á Can Morro. Ells ia s'entenen ia, carall, carall. Are que se festa está milló molt milló á nes fossá, poc les importa; á nes Mercadal y per amunt.

Cotri, cotri, que van de vius. Ia les veia sa tela ia.

¿Qué mos farán apremis?

Escolta Tomeu, que mos farán apremis? Que't penses tu que hi entens amb axó. Jo per mí si respóngué es fill maió de l'amo de Defla. No hem cobrat res, cap centim y es ben segu que vos farán apremis. Ca, homo Tomeu, tu per mi dus es papés banyats. En aquí farán gastos, será á nes teu onclo, perque no admét ses firmes des Delegat. Axó sí que poria esse. Perque els fallos del Sr. Delegat d'Hacienda son firmes y executius de modo que no poréu tirá cosse. Que no hu sabies en axó Tomeu? Ido fe lei á sabre á nes teu buelo. Un fallo tan clá y

tan terminant com aquest, encara nol vo-leu cumplí. Be homo Tomeu, axí heu has de fé, no volé cobrá y llevonses vendrán els apremis y aquí serán ses bones. Hi heurá cualque cruxit de camella ó «de bossa»... Pero y será vera Tomeu que mos farás apremis? Tu te penses de bo que mos ne ferán de d'apremis? Idó estarém fotuts els fogoneus, eh Tomeu. Noltros que mos figu-raven que tu cobreríes y axí no mos ferien gastos y si are es tot á sen revés, bona vi-rollada. Pero á nen Llendera que sempre te tantes ganés de possá messions, li posa-ría moltet, que no mos ne farán de gastos. Mes encara que en Tomeu de Defla heurá de regonexe per la forssa ses firmes del Sr. Delegat. Si en Llandera té res possadó ia hu dirá. Tal volta are estigui axut.... S'homo deu haver volgut quedá bé y qui sap si ha amollat cualque milóque de cent pessetes.... Era de revirilles aquesta, cada any haversé de devertí en sos doblés des fogoneus. Enguany al manco noltros mos hem recreat en sos menuts de sa pell. I real-ment, ua molt milló axi, ningú pitjó que aquell que posa ses estovayes. Els altres anys sempre ni havia de gratá sa butxaque. I enguany les gorderé per si mos fan gastos. No hu trobas Tomeu que en convé mes. Be que si n'haguessen, haguda de prende d'aiguo gelada de se treta dels premis, me pens que no s'haguessen gelat ni es mossos. Heu haguere estat magre. Palo seco, palo seco. En volé cobrá Tomeu, ia heu dirás, lo que importa que no mos fassin apremis, heu sens Tomeu? Si no cobras, mes mal per tu, perque llavó no en podrás aná á dú oli des tant per cent. Bé, fe lo que vulguis. Es doblés están molt bé dins es cantarano. Ia direu coses.

Un devertit.

Sa musique pellosa

Que no n'estau enterats? Idó yo vos ho diré. L'any passat se musique pellosa va ana á Petra pe Santa Pixedis i vengué tota satisfeta segons digueren perque quedaren convidats per enguañy. Ve Sant Feliu i van á Llubí i no cabien en pell i mes perque segons ells mateixos aseguren estaven invitatats per enguany. Ell que mendireu? Santa Pixedis ha venguda, se fe sa festa á Petra pero sa musique pellosa alla no hi soná. Sant Feliu ia ha estat, á Llubí han feta sa festa també des seu patró pero á sa musique de sa péll no l'han vista lluí. Es que allá aon toque una vegada afarta, agota es seu repertori i llavó, que ses coses bones no se repete-xen, que no es vé? Aqueis dos pobles queda-ren embambats... i per axó s'han afluxat de tal musique ni le volen dins terra seva, com ia sen afluxaren i la rebutjaren els seus mateixos de Llorito pes ball de ses panades.